

11. Каминский М. К. Криминалистическая характеристика деятельности по выявлению, раскрытию и расследованию преступлений / М. К. Каминский // Правовые и общественно-экономические науки и борьба с хищениями социалистического имущества : сб. науч. тр. – Горький, 1977. – Вып. 8, ч. 1. – С. 153–158.
12. Карагодин В. Н. Преодоление противодействия предварительному расследованию / В. Н. Карагодин. – Свердловск, Изд-во Урал. ун-та, 1992. – 176 с.
13. Колмаков В. П. Некоторые вопросы теории и истории советской криминалистики в свете трудов товарища Сталина / В. П. Колмаков // Криминалистика и судебная экспертиза. – 1950. – Вып. 3. – С. 4–14.
14. Малышкин П. В. Противодействие расследованию преступлений и способ сокрытия преступлений : понятие и соотношение / П. В. Малышкин // Противодействие организованной преступности : уголовно-процессуальные и криминалистические аспекты борьбы с торговлей людьми, незаконным оборотом наркотиков и оружия, экологическими преступлениями : материалы междунар. конф., посвященной 10-летию кафедры уголовного процесса, криминалистики и правовой информатики РГУ им. И. Канта. Калининград, 2008. – С. 161–168.
15. Протидія [визначення терміну] // Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К., 2007. – С. 1173.
16. Стулин О. Л. Как препятствовать противодействию расследованию / О. Л. Стулин // Законность. – 2000. – № 2. – С. 26–27.
17. Характеристики противодействия расследованию преступлений и их сокрытия : учеб. пособ. / [С. В. Дубровин, А. И. Глушков, М. Г. Бушинская и др.]. М. : МПГУ, 2010. – 68 с.
18. Юридична психологія: підручник / [В. Г. Андросюк, Л. І. Казмірсенко, Я. Ю. Копдратьєва та ін.]; за заг. ред. Я. Ю. Копдратьєва. К. : Ін Юре, 2000. – 252 с.

ВАЩУК О. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ НЕВЕРБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СЛІДЧИХ ДІЙ

Можливості використання невербальної інформації в кримінальному провадженні обумовлені станом його теоретико-методологічної розробки та досягненнями у сфері технології за останні 90 років. Паралельно все гостріше постають актуальні завдання підвищення ефективності боротьби зі злочинністю та вимогою удосконалення практики розслідування злочинів як в межах однієї країни, так і в цілому світі. Злочинність, користуючись сучасними логістичними розв'язками

швидко розгортає свою діяльність в тій країні, де їй це найбільш доцільно в певний період.

Види злочинів та механізми їх вчинення залежать від об'єкту та предмету посягання. Як результат, вчені-криміналісти постійно знаходяться в пошуку ефективних методів, засобів, прийомів виявлення, фіксації, дослідження і використання криміналістично-значущої інформації. Успіх в цьому питанні залежить від застосування синтезуючого підходу до формування криміналістичних рекомендацій та методики використання на перехресті паралельно суміжних з криміналістикою сфер знань (хімія, фізика, біологія, анатомія, математика, геометрія, кібернетика, соціологія, політологія тощо).

Використання невербальної інформації при проведенні гласних слідчих дій (огляд, допит, обшук, пред'явлення для впізнання, пропикнення до житла, слідчий експеримент, отримання зразків для експертизи тощо) та негласних слідчих дій (огляд і виїмка кореспонденції, накладання арешту на кореспонденцію, зняття інформації з електронних інформаційних систем, обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, спостереження за особою, річчю або місцем, контроль за вчиненням злочину, негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження, використання конфіденційного співробітництва тощо) паочно проілюстровані у наступних статистичних даних:

1. Гласні слідчі дії:

допит — 93,5 %;

обшук — 67,7 %;

пред'явлення для впізнання — 61,9 %;

слідчий експеримент — 31,2 %;

огляд — 16,5 %.

2. Негласні слідчі дії:

аудіо-, відеоконтроль місця — 85,7 %;

спостереження за особою, річчю або місцем — 89,4 %;

аудіо-, відеоконтроль особи — 84,3 %;

обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи — 64,1 %;

контроль за вчиненням злочину — 56,6 %;

використання конфіденційного співробітництва — 44,5 %;

негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження — 24,7 %;

огляд і виїмка кореспонденції, накладання арешту на кореспонденцію — 12,4;

зняття інформації з електронних інформаційних систем — 0,6 %.

Вище наведені статистичні дані дають можливість формування наступних проміжних висновків щодо використання невербальної інформації при проведенні слідчих дій: Невербальна інформація є видом

криміналістичної інформації. Це невербальною інформацією є система (уніфікований комплекс) даних особистого характеру про соціальні, психологічні, фізіологічні і інші властивості особи, одержані безпосередньо за допомогою немовних засобів спілкування.¹

Значення та обсяг невербальної інформації знаходиться в залежності від конкретного виду слідчої дії. Дослідження невербальної інформації залежить від професійних знань, вмій та навичок учасників слідчої дії. Форми та умови застосування окремих результатів дослідження невербальної інформації закріплені в Кримінальному процесуальному кодексі України. Дієвість використання невербальної інформації при проведенні слідчої дії зменшує протидію з боку будь-якого учасника слідчої дії.

У дослідженні невербальної інформації виділяється три взаємозалежні, взаємопов'язані стадії відповідно до етапів проведення слідчої (розшукової) дії: використання до проведення слідчої дії; використання невербальної інформації на робочій стадії слідчої дії; використання невербальної інформації на завершальній стадії слідчої дії; використання невербальної інформації на стадії оцінки отриманих результатів проведення слідчої дії. Використання невербальної інформації при проведенні слідчих дій сприяє проведенню у межах слідчої дії верифікації та валідації даних кримінальної події.

Застосування результатів дослідження невербальної інформації при проведенні слідчих дій дозволяє робити своєчасні висновки про ознаки, властивості і стани учасників слідчої дії на різних етапах її проведення та сприяє швидкому орієнтуванню слідчого/прокурора в ситуації слідчої дії з можливістю формування оптимальної лінії власної поведінки.

КАЛУГІН В. Ю.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент

ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗВУКОЗАПИСУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ГЛАСНИХ ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Одним із найпоширеніших способів фіксації доказової інформації є звукозапис. Рішення слідчого про необхідність застосування звукозапису обумовлюється необхідністю об'єктивно зафіксувати та зберегти

¹ Ващук О. П. Невербальна інформація, як один із видів криміналістичної інформації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: юриспруденція : зб. наук. праць. – Одеса : Фенікс, 2013. – Вип. № 6. – 244 с.